

Johannes (Jan) de Jong werd geboren in Nes, Ameland, op 10 september 1885. Hij was een Nederlandse kerkhistoricus, aartsbisschop, kardinaal en metropoliet. In 1935 werd hij coadjutor van de aartsbisschop van het aartsbisdom Utrecht, mgr. Joannes Jansen. Tegelijkertijd werd hij benoemd tot titulair aartsbisschop van Rhusium. Als wapenspreuk koos hij Dominus mihi adjutor (Uit Psalm 118:7 - De Heer is mijn helper). In zijn wapen zit de wassende maan van het wapen van Ameland. In 1936 werd hij benoemd tot aartsbisschop van het aartsbisdom Utrecht waarmee hij eveneens metropoliet werd van de Nederlandse kerkprovincie.

Gedurende de Tweede Wereldoorlog gaf De Jong samen met dominee K. Gravemeijer, leiding aan het kerkelijk verzet tegen de Duitse bezetter. Zo vaardigde De Jong een door Titus Brandsma ontworpen verbod uit over het opnemen van NSB-advertenties in de rooms-katholieke dagbladen. Op 21 februari 1943 werd een bisschoppelijk brief in de kerken voorgelezen, waarin het episcopaat de Duitse misdaden sterk veroordeelde. Een bisschoppelijk mandement van 16 mei 1943 ging sterk in tegen de wegvoering en gedwongen tewerkstelling van Nederlanders in het buitenland. Hij verzette zich tegen de anti-Joodse maatregelen en protesteerde tegen de wegvoering van joden. In de kluis van het aartsbischoppelijk paleis bewaarde hij versleutelde onderduiknamen van joodse kinderen. Al in de oorlog ging De Jongs gezondheid zo achteruit dat hij het dagelijks bestuur van het aartsbisdom moest overlaten aan zijn vicaris-generaal Jan Geerdinck.

Na de oorlog werd hij in februari 1946 door paus Pius XII tot kardinaal benoemd, de eerste keer dat 'Utrecht' een kardinaal kreeg sinds de Reformatie. Hij kreeg als titelkerk de basiliek van San Clemente toegewezen. De Jong was niet in staat het Consistorie in Rome bij te wonen; pas in 1951 reisde hij naar Castel Gandolfo om alsnog van Pius XII zijn rode hoed te ontvangen. Kardinaal de Jong overleed in Amersfoort op 8 september 1955.

Begin 2022 kreeg De Jong postuum de Yad Vashem-onderscheiding Rechtvaardige onder de Volken toegekend. De oorkonde en medaille werden op 19 september 2022 in de Paushuize in Utrecht door de Israëliische ambassadeur in Nederland uitgereikt aan familieleden van De Jong.

In Utrecht-Oost is de Kardinaal de Jongweg, een drukke verkeersader, naar de voormalige bisschop vernoemd, evenals de Kardinaal de Jongweg in Nes op Ameland (waar ook een standbeeld van hem staat en een school naar hem vernoemd) en in Eindhoven; in Bergen op Zoom en in Didam is er een Kardinaal de Jonglaan, een Kardinaal de Jongplein in Tilburg en in Oss en een -straat in Angeren, Valkenswaard, Zevenaar en Rijen. (Opsomming niet volledig). In Rotterdam was er jarenlang de Kardinaal de Jongschool in de wijk Lombardijen. Ook in Den Haag en Alkmaar zijn er Kardinaal de Jongscholen.

Na de oorlog ontstond in 1946 in Utrecht de Kardinaal de Jonggroep door de samenvoeging van de in 1921 opgerichte Mgr. van Schaikgroep met de Hl. Lodewijkgroep. De groep werd opgeheven in 2002 en heette toen Scouting KdJ. In Twello werd in 1945 de Kardinaal de Jong groep opgericht. De Jonge Wachtafdeling die voor de oorlog in Leeuwarden bestond, sloot zich in 1946 aan bij de Katholieke Verkenneren en werd vernoemd naar Kardinaal de Jong. De groep, verbonden aan de Dominicus parochie, bestond uit een landverkenneren- en een zeeverkenneren troep. In 1969 is de groep opgegaan in de Sint Christoffel groep

KARDINAAL DE JONGGROEP
UTRECHT

KARD. DE JONGGROEP
TWELLO

Meer informatie

[Johannes de Jong - Wikipedia](#)

[Jong de Johannes \(yadvashem.org\)](#)

[Yad Vashem-onderscheiding voor 'oorlogskardinaal' De Jong - Katholiek Nieuwsblad](#)

Scoutingmuseum Fryslân, Leeuwarden

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.